

Ак каеннар ??м январ таулар, ?ир уллары ??м урман кызлары, з??г?р урманга охшаган яшьлек ??м Алсулары-З?б?йд?л?ре, Мокамайлары турында ??ркемне? к??елен? уелып калырлык итеп язган з??г?р к?зле шагыйрь, татар ?д?бияты классигы, драматург, журналист ??м публицист ?ади Такташны ярату ??м сагыну хисл?ре ?д?бият с?ючел?рне 18 мартта Татарстан Язучылар берлегене? Габдулла Тукай клубына ?ыйнады. Кич?не Язучылар берлеге р?исе, танылган шагыйрь Рафис Корбан башлап ?иб?рде. “Гыйсьян, бунтарь, коммунистларга хезм?т итк?н дип гаепл?с?л?р д?, ?ади Такташ и?аты безне? тарихны г??д?л?ндер?, – дип чыгыш ясады ул. - ??р буын ?чен популяр шигырьл?рен ?ле д? яратып укырлык. Без аны онытырга тиеш т?гел!” Филология ф?нн?ре докторы, профессор, язучы-т?нкыйтьче Фоат Галимуллин, шагыйрьне? туган авылы Сыркыдыда булып кайтуы турында с?йл?де. “?ади Такташны? тууына 100 еллыкны билгел?п ?тк?н к?нн?рд? уллары Аван, Рафаэль ис?н иде, кар к?ртл?рен? бата-бата, аны? туган йорты нигезенд? й?рг?н идек,” – диде ул. – Такташ и?аты ул яш?г?н чорда ук бик популяр була. Х?с?н Туфан: “Мин Такташлы Казанда яш?рг? тиеш!” – дип, башкалага к?ченеп кил?. А?а ияреп язучылар харап та булды, ч?нки аны кабатлап булмый иде шул. ?.Такташ и?аты ике этапка б?лен?: 1922 елга кад?р ул мифологик образларны кулланып язса, аннан со? реализмга борыла: коллектив р?вешт? яш?ешне пропагандалый. Аны? фразеологизмнары ?лег? кад?р халык теленд? й?ри ик?н, дим?к, Такташ – халык шагыйре!”

?. Такташны? тормышы ??м и?аты турында ?д?би-т?нкыйть м?кал?л?ре д?, ф?нни хезм?тл?р д?, ?д?би ?с?рл?р д?, ист?лекл?р д? к?п язылган. Со?гы елларда Такташ турында ?зенч?лекле ?з фикере бел?н ?д?би ??м?гатьчелекне? игътибарын ??леп итк?н галим?без – филология ф?нн?ре кандидаты, доцент Мил??ш? Х?бетдинова: “?стенд? – европа костюмы, к??еленд? – ислам уты булган замандашларыбыз б?ген Такташны интернетта укый. Укый! Ч?нки аны? шигырьл?ре тормышчан, яш?рг? йр?т?, – дип башлады ул чыгышын. – Л?кин Такташны? ?лег?ч? ??йк?ле юк. Мемориаль тактасы да алып ташланган, ч?нки ул яш?г?н йорт я?а ху?алар кулында (Черноярский пассаж дип аталып й?рг?н урында – х?зерге 15нче элемт? б?леге ишегалдында). Аны? Кушелев

бакчасы янындагы – элгер?к яш?г?н йорты юк инде: аны? урынына “Уникс” бинасы т?зелде. ??йк?ле ?зер, билгеле. Аны М?р??ни м?четен? арты(!) бел?н куймакчылар. Без моны? бел?н килеш? алмыйбыз. Ленин бакчасында ?уелган халык алдында Такташ шигырьл?рен укый торган булган – ??йк?л шунда куелырга тиеш! 70 ел буена халкыбыз Такташны й?р?генд? саклады. Андый шагыйрьне халкыбыз кайчан тудырыр ?ле?! Ул ??йк?лг? лаек!”

Татар халкыны? к?ренекле шагыйре Сибгат ага Х?ким болай дип язган иде: “Б?генге поэзияд? Такташны турыдан-туры д?вам ит? торган шагыйрьл?р бар... Аларны? беренчесен мин Илдар Юзеев дияр идем. Такташны? ярсулы ашкыну бел?н ?йтелг?н хисл?ре, романтик рухы Илдар Юзеевк? д? к?чте. Аннан да яшър?к буыннарны? берсе – ул Р?диф Гатауллин. Аны? ритмикасында, интонациясенд? Такташтан ?йр?н? бар”. Татарстан Республикасыны? Г. Тукай исеменд?ге д??л?т, ?ади Такташ исеменд?ге ?д?би премиял?р лауреаты Р?диф Гаташ: “Шигъриятне? синонимы ул ?ади Такташ, – диде. – Сугыштан со?гы авыр елларда аны? шигырьл?рен укып ?стек, аны? рухын ?анга се?дердек. “Шигъри ?ил кир?к!” – дип, Такташ и?аты бел?н янып яш??че кал?мд?шл?ребез аны? ?с?рл?ренн?н театр ачарга да талпынып карадылар, ачылса да, билгеле с?б?пл?р аркасында ул озак яши алмады. Совет чорында язылган шигырьл?ре бел?н д? Такташ – Такташ булып калды. Л?кин без бик б?хетле кешел?р – Такташ исеме бел?н яш?дек.”

Такташны? икенче хатыны Г?лч??р? Такташева-Мансурованы? кызы, к?ренекле татар радиожурналисты, Татарстанны? атказанган м?д?ният хезм?тк?ре Эльвира Кудрецкая: “Мин Такташ яш?г?н фатирда ?стем, – дип с?йл?де.– Диварларда аны? к?пл?г?н р?семн?рен, б?лм?сенд?ге ?и?азларны ?ни кадерл?п саклый иде. ?ади Такташ Х?с?н Туфан, Гыйлем Камай, Хатыип Госман, Гали?сгар Камал бел?н дус булган. Алар безг? кил? ??м: “Мин ?ади фатирына килдем,” – дип ?йт?л?р иде. Такташны? “Газраилл?р” шигыре, беренче б?тенд?нья сугышы турында язылса да, б?генге в?згыятьк? д? аваздаш. Такташ д?ньяк?л?м абруйлы шагыйрь ул!”

Татарстанны? атказанган м?д?ният хезм?тк?ре, Г.Исхакый исеменд?ге б?л?к иясе Лена Гайнанова: “Такташны? берд?нбер се?лесе Х?ниф? апа ?ади хатларын туплаган. Л?кин ул вафат булгач, икенче к?нне ?к аны? улын ?тер?л?р. Шул чакта фатирдагы к?п ?йберл?рне милиция алып кит?, ??м ул хатлар да, архив та югала. Без Такташ турында альбом чыгардык, туганнан туганнары бел?н х?б?рл?шеп тордык. “Камил” ?с?ре буенча режиссер Дубровскийны? кино сценарие эшл?нг?не билгеле. Аны раслаганны белг?ч, ул канатланып й?рг?н. Кызганыч, ни с?б?пледер сценарий югала, аны? хыял канатлары кисел?.”

Шагыйрь, Россия д??л?т б?л?ге иясе, Татарстанны? Г.Тукай исеменд?ге д??л?т б?л?ге иясе Ренат Харис тамашачыларга ?ади Такташны? улы Рафаэль Такташ шигырьл?р ?ыентыгын т?къдир итте ??м я?гыратты. “Улы Рафаэль Ташкентта яш?де. Галим иде. Аны? да шигырь Китабы д?нья к?рде. Аны? да тормышы ??м и?аты ?йр?н?г? лаек,” – диде ул.

2005 елдан ?ади Такташ исеменд?ге ?д?би премия булдырылган иде. Кич?д? т?рле елларда ?леге б?л?кк? лаек булган шагыйрьл?р Р?мис Айм?т, Р?ст?м З?куан ??м Сания ?хм?т?анова чыгыш ясады.

?йе, ?. Такташ XX гасырны? татар халкына б?л?к итеп бирг?н и? талантлы шагыйре булды. Гасыр башыны? беренче к?ненд? тууы ??м исеме ?адины? м?гън?сен ул б?тен и?ат эшч?нлеге бел?н раслады. Кыска гына и?ат гомеренд? ?д?бият к?гебезд? м??ге

балкып торырлык нур сирпеп калдырды. Равил Рахмани с?зл?ре бел?н ?йтс?к, “Такташ чын-чынлап гасырыбызны? милли рух ил?амчысына ?верелде”.

?леге кич?д? шагыйребезне? “Кил?ч?кк? хатлар”, “Мокамай”, “Н?ни разбойник”, “Алсу” шигырьл?рен К.Тинчурин исеменд?ге татар д??л?т драма театры артисты Илфак Хафизов, актриса Л?йс?н Каюмова, Татарстанны? халык артисты Луара Шакир?анова тамашачылар х?терл?ренд? я?артты. Экранда ?. Такташны? туган ?ире к?ренешл?ре, ?ти-?нисе, балачак чоры фотолары к?рс?телде.

?ади Такташ с?зл?рен? язылган ?ырлар Татарстанны? атказанган артистлары Айдар Габдинов ??м Резеда Галимова башкаруында я?гырады.

Кич?не Татарстанны? халык артисты Луара Шакир?анова алып барды.

Г?лшат Салих?анова